

Zalymyň çarhy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Zalymyň çarhy ZALYMYŇ ÇARHY

Zalimlerin çarkı, cahillerin çalışmayan kafalarıyla döner.

Victor Hugo

kitapcy.ru

Geçirilen bir pikir soralsygyň netijeleri iňlisleriň her dördüsinden biriniň Winston Çerçill, Indira Gandhi we Çarlz Dikkens ýaly şahslary hyýaly gahrymanlardyr öydýändigini ýuze çykardy...

Şerlok Holmsy, Robin Gudy we «**The Beatles**» aýdym-saz toparynyň aýdýan aýdymy «**Elinor Rigbini**» bolsa real durmuşda ýaşap geçen şahslardyr öydýän ekenler...

Italiýada gürründeş bolnan käbir ýaşlar «**Gyzyl brigada**» (**«Brigate Rosse»**) gizlin cepçi radikal toparynyň gaçyryp öldüren premýer-ministr Aldo Morony aslynda «Gyzyl brigadanyň» lideri bolandygyny aýtdy!

Iň gulkünji bolsa «**L'Eredita**» (**«Miras»**) telewizion gepleşiginde bolup geçdi. Mysal üçin...

Gepleşige gatnaşan dört ýaryşça «Gitler näçenji ýylда premýer-ministr boldy?» diýip soraldy? Jogaplar şeýledi: 1933-nji, 1948-nji, 1964-nji, 1979-njy ýyllar.

Gitleriň ikinji jahan urşunda ölendigini bilmeýäniňiz ýokdurula, şeýle dälmi? Ýagny, jogaplaryň üstüni çyzypl bilersiňiz. Ýok, ýaryşa gatnaşyjylardan Matteo – 1964, Ilariýa – 1948, Tiziana – 1979-njy ýyl jogabyny berdi! Soňky ýaryşçy biraz ikirjiňlenenem bolsa, «1933-nji ýyl» diýip bildi!

Özümüzdenem mysallar bereýinmi? Ýok-la, hökman däl. («Soltan Myrat haýsy söweşde wepat boldy?» diýlen soraga talyplaryň biri näme jogap berendir öydýäniz: «gatnaşan iň soňky

söwesinde!» Ýeri, bolýa-la, gozgajak bolýan meselämiz has düýpli...)

Bu girişi şu sebäpli ýazdym:

Internet saýtlarynda näme samrap ýörenedigini bilmeýän jahyllar bar. Bu körsowatlar – berekella, hemmämize akyl öwredýärler! Şahyr Özdemir Asaf aýtmyşlaýyn, «*Öz bagynda ýeke şahasy ýoklaryň biri – bagyma girip, maňa agajyň nämedigini öwretjek bolýar.*»

Esasy gürrüňe geleliň:

• OT TERRORIZMI

Hataý ýangynyny kim we kimler çykardı?

Sosial setlerde (internet sahypalarynda) öñýeten ýeñiýoluk syýasy ýagdaýlara bilse-bilmese, düşünse-düşünmese – agzyna gelen zady samrap ýör!

Kimdir birileri PKK terrorynyň üstüni örtmek üçin günäni başgalaryň üstüne sürtmek isleýär, «aý, ynha, magdan känini gözleýärlermiş», «aý, ynha, otel ýa-da willalar guruljakmuş!»

Tebigat terorizmi (ekoterorizm), **ot terrorizmi** diýen zatlardan zerre bilýän zatlary ýok bularyň!

Ot terrorizmine «bir hökümeti, ilaty ýa-da belli jemgyýetiň belli bir gatlagyny gorkuzmak, kyn ýagdaýa salmak, syýasy ýa-da sosial maksatlary amala aşyrmak maksady bilen teraktlaryň gurnalmagy» hökmünde düşünilýär.

PKK togsanynjy ýyllardan başlap ýangyn sabotažlaryny strategýasynyň bir parçası hökmünde amala aşyrmagá başlady. Näme üçin togsanynjy ýyllar?

1992-nji ýylда Angliýada gurlan **Bütindünýä Azat-edijilik fronty** («Earth Liberation Front», ELF– Фронт освобождения Земли) bular ýaly teraktlaryň başyny başlanlar boldy. 1994-nji ýylда Angliýada we soňra ýer yüzüne ýaýrady.

Meksikada demirýollary bombaladylar. Argentinada awtoulaglary otladylar. ABŞ-nyň Kolorado ştatynда lyža typylýan ýerleri oda berdiler...

Bu toparyň teraktlary tebigy resursslaryň aýawly saklanmagy maksady bilen tebigata zyýan ýetirýän ýollar çekilende, senagatlaşmalarfa ýa-da düýpli gurluşyklarda ulanylýan iş enjamalaryna garşı gönükdirilipdi. Hüt şonuň üçinem ELF-e

simpatiýa duýgusy bilen seredenlerem boldy. «Oskar» baýragyny alan kinorežissýor **Marşall Kerri** ELF barada bir dokumental film hem surata düşürdi: **«Bir ağaç ýykylsa: Bütindünýä azat-edijilik frontunyň kyssasy»...**

Emma:

Bir agajy goramagy maksat edinen bu guramanyň iň pes tehnologiýanyň ulanylmaǵyny we iň ujypsyz maliye çykdajysynyň edilmegini talap edýän çykyşlaryny PKK müňlerce gektar tokaýlarymyzy ýakmakda «nusga» edindi!

• **KÄBIR ÇEPÇİLER**

PKK ýigrimi alty ýyl bări ýerli we döwlet ykdysadyýetine zyýan ýetitmek maksady bilen tokaýlarymyzy ýakyp gelýär.

Ýadyňza salyň:

Olaryň ilkinji teraktlary 1994-nji ýylda turistik zolaklaryň ýerleşen sebitlerindedi.

1995-nji ýylyň birinji ýarymynda 950 ga tokaýymyzy ýakan PKK-lylar ele salyndy, olar terakty amala aşyrmak Gresiyada taýýarlanandyklaryny we şol ýerdenem ýurda girendiklerini boýun aldylar.

Haýsysyny ýazaýyn (sanasaň sogaby bar):

1997-nji ýylda Antalyada 650 ga tokaýymyzy ýakdylar. 2006-nji ýylda Bodrumda 700 ga, Kaşda 500 ga, Nazillide 40 ga, Guşadasynدا 300, Selçukda 350 ga, Adanada 100 ga... jemi 2 müň ga tokaýymyzy-dört million agajymyzy ýakyp, ýok etdiler.

Diňe günbatar welaýatlarymyzda däl, gündogar we günorta-gündogar Anadoluda 2013-nji ýylda 519 ga, 2014-nji ýylda 523,6 ga, 2015-nji ýylda 715,6 ga tokaýymyzy ýakdylar.

Gepi süýndürip durmaýyn:

Geçen ýyl Aýdyn, Kütahýa, Mersin, Izmir, Bursa, Antalya, Stambul, Mugla ýaly etraplarda birgiden tokaýlyk meýdanlar ýok edildi. Ýangynlary PKK-niň garamagyndaky **«Halklaryň birleşen ar alyjy milisiýasy»** (**“Halkların Birleşik İntikam Milisleri” – HBİM**) amala aşyrdy. Onuň bu baradaky beýannamalary PKK-niň **ANF** habarlar agentliginde berildi...

Hataýda-da 2.500 ga tokaýyň ýanyp kül bolmagynyň sebäpkäri

PKK-a garaşly «**Oduň çagalarynyň iniciatiwasy**» (“**Ateşin Çocukları İnisiyatifi**”) toparydy...

Ýagdaý şeýle bolsa...

Häzirem sosial setlerde gepiňi eýlæk-beýlæk gyşardyp «PKK eden däldir» diýmegin bir manysy barmyka? Mundan beýlæk käbir çepçileriň romantizmiň boýunturugyndan çykyp, PKK-niň hakyky terror guramasydygy baradaky hakykat bilen mertlerçe ýüzleşmegi başarmalydyr. Bolar-bolmaz **twit** paýlaşmaga dowam etmekden el çekmelidir.

Şuny bilseler gowy bor:

Zalymalaryň çarhy jahyllaryň kellesi bilen aýlanýandyr.

Munuň Çerçill, Gandhi, Dikkens dagylara hyýaly gahrymanlardyr öýtmekden parhy ýok...

Soner YALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 13.10.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW. Publisistika